

AZƏRBAYCAN KİTABXANAŞÜNASLIĞI BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR KONTEKSTİNDƏ

Mələk Xanım Hacıyeva

*Azərbaycan Milli Kitabxanasının Elmi işlər və informasiya
resurslarının inkişafı üzrə direktor müavini, Əməkdar mədəniyyət işçisi*

Azərbaycan xalqı qədim və zəngin mədəniyyətə malikdir. Bu mədəniyyətin mühüm tərkib hissələrindən biri kitab və kitabxana mədəniyyətidir. Yazının meydana gəlməsi, əlifbanın yaranması, kitabın təşəkkülü və inkişafı, kitabxanaların yaranması xalqımızın mədəniyyət tarixinin inkişafında və formalaşmasında xüsusi yer tutur. XX əsrin ortalarından başlayaraq tarix boyu bu sahədə əldə olunan təcrübəyə əsaslanaraq Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin formalaşması prosesi başlayır. Bu prosesin aparıcı qüvvəsi Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin banisi, ali kitabxanaçılıq təhsilinin təşkilatçı-larından biri professor Abuzər Xələfov olmuşdur. Professor Abuzər Xələfov 500-dən artıq əsərin, o cümlədən 35 monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitinin müəllifi olmuşdur. Alim əsərlərində kitabxanaşünaslığın nəzəriyyə, metodologiya və metodikasının əsasları, ali kitabxanaçılıq-biblioqrafiya təhsili məsələləri, habelə kitabxana işi nəzəriyyəsi və bir sıra digər aktual problemləri təhlil etmişdir. A.Xələfovun Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq-biblioqrafiya təhsilinin tarixi və nəzəri problemlərinə dair elmi əsərləri respublikada bu sahədə təhsilin inkişafında və yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanmasında böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu əsərlərin əksəriyyəti təkcə Azərbaycanda deyil, xarici ölkələrdə də yüksək qiymətləndirilmişdir. Beynəlxalq səviyyədə oxunan, tədqiq olunan əsərlər alimin beynəlxalq elmi arenada tanınmasına və əlaqələrinin genişlənməsinə səbəb olmuşdur. Elmi pedaqoji kadr hazırlığında onun rəhbərliyi ilə Azərbaycanda kitabxanaçılıq işinin tarixinə və nəzəriyyəsinə dair irihəcmli nəzəri tədqiqatlar yerinə yetirilmişdir. "Abuzər Xələfov" adlı biblioqrafik məlumat kitabında professor Xəlil İsmayilov yazır: "Professor A.A.Xələfov Azərbaycanda və onun sərhədlərindən kənarında yüksək ixtisaslı kitabxanaşünasların, biblioqrafiyaşünasların və tarixşünasların yetişdirilməsində xüsusi çəkisi olan bir alimdir. O, sanballı tədqiqatları və elmi-pedaqoji təşkilatçılıq qabiliyyəti ilə respublikamızda kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin əsasını

qoymuşdur”.

A.Xələfov Birləşmiş Millətlər Təşkilatı yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının müxbir üzvü (fevral, 2000), az sonra isə həqiqi üzvü – akademiki (fevral, 2001) seçilmişdir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının və Rusiya Yazıçılar İttifaqının «Xeyriyyəçilik və maarifçilik» medalı ilə təltif edilmişdir (2001). 2004-cü ildə professor Abuzər Xələfov Amerika Bioqrafiya İnstitutu tərəfindən “İlin adamı” seçilmişdir. Bütün bunlar yalnız A.Xələfova deyil, bütövlükdə Azərbaycan milli kitabxanaşünaslığına verilən qiymətdir.

Bütün türk dünyasının fəxri olan alimin fəaliyyətinə verilən qiymətlərdən biri də 2011-ci ildə beynəlxalq TÜRKSÖY təşkilatı tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə birlikdə görkəmli kitabxanaşünas alim, professor Abuzər Xələfovun 80 illik yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq elmi konfransın keçirilməsi olmuşdur. Bu tədbirdə Tatarıstan Respublikasının Mədəniyyət Nazirinin birinci müavini İradə Ayupova, Türkiyə Milli Kitabxanasının direktoru Tuncel Acar və şöbə müdiri Demet Aktaş, Qazaxıstan Milli Akademiya Kitabxanasının şöbə müdiri Nurqayşa Asubek, Başqırdıstan Milli Kitabxanasının direktor müavini Razil Bikbulatov, Azərbaycan Respublikasının TÜRKSÖY-dəki nümayəndəsi Elçin Qafarlı və digər rəsmi qonaqlar professor Abuzər Xələfovun yaradıcılığından, kitabxanaşünaslıq-bibliografiya elmi sahəsində əvəzsiz xidmətlərindən, onun səmərəli elmi fəaliyyətinin həm Azərbaycanda, həm də xarici ölkələrdə geniş şöhrət qazanmasından danışmış və buna yüksək qiymət vermişlər. Bütün bunları nəzərə alaraq, Milli Kitabxana tərəfindən “Abuzər Xələfov: Kitabxanaya bağlı ömür” adlı elektron məlumat bazası tərtib edilmişdir. Faktografik məlumatlarla və informasiya tutumunun zənginliyi ilə diqqəti cəlb edən bu məlumat bazasının hər bir bölməsi alim haqqında istifadəçidə geniş təsəvvür yaradır. Baza ilə <http://anl.az/el/emb/A.Xelefov/book.html> ünvanında tanış olmaq mümkündür.